ข่าวกรมวิทยาศาสตร์

เมษายน พ.ศ. ๒๔๙๗ ฉบับที่ 4

การช่วยเหลือทางวิทยาศาสตร์ขององค์การบริหารวิเทศกิจ

ดร. จ่าง รัตนะรัต
อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์ (กลาง) ไปส่งผู้ได้รับทุนทั้งสอง
ที่ท่าอากาศยานดอนเมือง เมื่อ ๑๓ มี.ค. ๙๗

องค์การบริหารวิเทศกิจได้ให้ความช่วยเหลือตามโครงการขององค์การนี้เกี่ยวกับการนำผลิตภัณฑ์พลอยได้จากข้าวคือรำข้าว มาใช้ให้ได้ประโยชน์ยิ่งขึ้น เช่น การสกัดน้ำมันรำข้าวออก และการใช้รำข้าวซึ่งได้สกัดน้ำมันออกแล้วนั้นเป็นอาหารอย่างดีสำหรับสัตว์ ทั้งเก็บไว้ได้นานโดยไม่เสื่อมคุณภาพ

ในการนี้องค์การได้ให้ทุนแก่ข้าราชการกรมวิทยาศาสตร์รวม ๒ คน คือ นางสกุนตลา โพธิประสาท และ นางระเบียบ ประชัญคดี ไปศึกษาและฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้เครื่องอุปกรณ์ต่าง ๆ ของโรงงาน (Pilot plant) ที่จะดำเนินงานเกี่ยวกับการนี้ต่อไป

สำหรับเครื่องจักรและเครื่องอุปกรณ์เกี่ยวกับการสกัดน้ำมันรำข้าวนั้น องค์การจะได้พิจารณาจัดหาให้ต่อไป

ข้าราชการทั้งสองได้ออกเดินทางจากกรุงเทพฯ ไปยังสหรัฐอเมริกาโดยเครื่องบิน เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๔๙๗

อนึ่ง องค์การบริหารวิเทศกิจยังได้ให้ทุนแก่นางพรรณนิภา วราเวชช์ ข้าราชการกรมวิทยาศาสตร์เพื่อไปศึกษาและฝึกอบรมวิชาเกี่ยวกับโรงงานอุตสาหกรรม (Industrial Pilot Plant Training) ณ สหรัฐอเมริกาเป็นเวลา ๑ ปี กำหนดเดินทางในราวเดือนมิถุนายน ๒๔๙๗

★

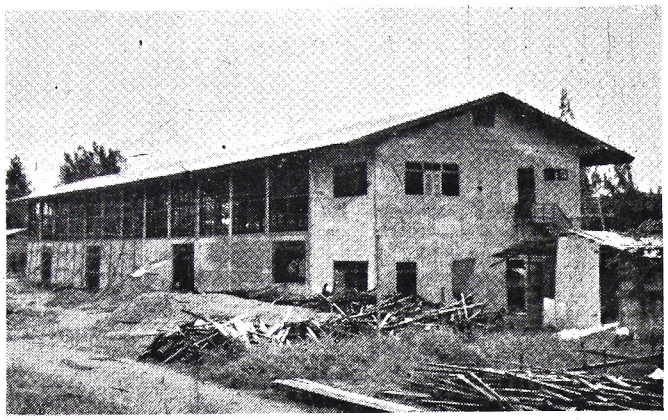

โรงงานผลิตสารส้มกำลังก่อสร้าง
ในบริเวณกรมวิทยาศาสตร์ พญาไท

โรงงานผลิตสารส้ม*

สารส้มเป็นสารเคมีที่สำคัญอันหนึ่งในการทำน้ำให้ใสสะอาดเพื่อใช้ในการบริโภค การประปากรุงเทพ ต้องใช้สารส้มวันหนึ่งประมาณ ๘ – ๑๐ ตัน และราคาครั้งสุดท้ายที่การประปากรุงเทพจัดซื้อจากต่างประเทศตันละ ๑,๑๔๘.๐๐ บาท

กรมวิทยาศาสตร์ จึงได้ทดลองค้นคว้าหาวัตถุดิบภายในประเทศเพื่อผลิตสารส้มขึ้น และได้ผลเป็นที่พอใจ จึงได้เสนอโครงการต่อรัฐบาลและได้รับอนุมัติให้จัดตั้งโรงงานสารส้มขึ้นเมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๔๙๖ โดยมีงบประมาณโดยย่อดังนี้

ก. ค่าเครื่องจักร – อุปกรณ์การติดตั้งประมาณ	๑,๖๕๐,๐๐๐	บาท
ข. ค่าโรงงาน – ที่เก็บวัตถุ เนื้อที่ประมาณ ๑๐๐๐ ม.^{๒}	๗๐๐,๐๐๐	,,
ค. ค่าดำเนินงานซึ่งขอสำหรับเริ่มงานและเป็นทุนหมุนเวียน	๕๐๐,๐๐๐	,,
รวม	๒,๘๕๐,๐๐๐	,,

โรงงานนี้เป็นโรงงานขนาดกลาง กว้าง ๑๖.๐๐ ม. ยาว ๖๖.๐๐ ม. และสูง ๘.๕๐ ม. ด้านหลังสุดทำเป็นสองชั้น ใช้ชั้นบนเป็นที่ทำการและชั้นล่างเป็นที่สำหรับคนยามและห้องพนักงาน จัดได้ว่าเป็นโรงงานขนาดย่อมซึ่งสามารถผลิตสารส้มได้ไม่น้อยกว่าวันละ ๑๐ ตัน อันเป็นปริมาณเพียงพอสำหรับการประปากรุงเทพ

เพื่อให้งานได้ดำเนินไปโดยรวดเร็วและเพื่อจัดซื้อเครื่องจักรได้ในราคาถูก อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์และหัวหน้ากองฟิสิกส์และวิศวกรรม จึงได้เดินทางไปซื้อเครื่องจักรในประเทศญี่ปุ่น จากบริษัท Daiichi Trading Co., Ltd., Tokyo และในขณะนี้เครื่องจักรได้มาถึงกรุงเทพ ฯ แล้ว

เพื่อความรวดเร็วและเพื่อให้ได้ผลดีที่สุด และเนื่องจากการติดตั้งเครื่องจักรนั้นมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันตั้งแต่ระยะเริ่มต้นจนถึงผลที่สุด สำหรับตัวอาคารของโรงงาน กรมวิทยาศาสตร์ จึงได้ดำเนินการจัดสร้างเอง โดยจัดซื้อวัสดุการก่อสร้างตามระเบียบพัสดุและจาก อ.จ.ส. เป็นส่วนใหญ่ เครื่องประกอบบางชนิดอันอาจจะทำเองได้ก็จัดทำ และจัดจ้างจากโรงเรียนอาชีพช่างกลบ้างบางส่วน ได้ลงมือก่อสร้างเมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๙๗ ซึ่งกะว่าจะแล้วเสร็จภายในเดือนพฤษภาคม ศกนี้ เมื่อโรงงานได้สร้างเสร็จแล้วก็จะได้ดำเนินการติดตั้งเครื่องจักรต่อไป

กรมวิทยาศาสตร์สามารถจะผลิตสารส้มได้ในราคาประมาณตันละ ๘๐๐.๐๐ บาท ซึ่งจะเป็นการประหยัดเงินได้ประมาณตันละ ๓๐๐.๐๐ บาท วันละ ๑๐ ตันเป็นเงินประมาณ ๓,๐๐๐.๐๐ บาท ในระยะปีหนึ่งทำงาน ๓๐๐ วันก็จะได้ทุนขึ้นปีละประมาณ ๑ ล้านบาท ภายในระยะเวลา ๓ ปี กรมวิทยาศาสตร์ก็สามารถที่จะได้ทุนคืน อีกทั้งยังช่วยให้ราษฎรมีงานทำมากขึ้นประชาชนจะได้รับความสะดวกในการใช้น้ำที่สะอาดและช่วยมิให้เกิดการขาดแคลนสารส้มขึ้นดังที่ปรากฏในสงครามคราวที่แล้ว.

---

* *สารส้ม* ในที่นี้หมายความว่า อาลูมิเนียมซัลเฟต (ไม่ใช่ Potash alum)

ข่าวห้องสมุด

บัญชีนิตยสาร วารสาร เอกสาร และรายงาน ซึ่งได้รับโดยการแลกเปลี่ยน และอภินันทนาการจากประเทศต่าง ๆ ใน พ.ศ. ๒๔๙๖

1. Argentina

Revista de la Asociacion Argentina de Dietologia
Vol. IX, Nos. 33–36, 1951.
Vol. X, Nos. 37–40, 1952.

2. Commonwealth of Australia

1) Australian Mineral Industry Quarterly Review.
Vol. 5 Nos. 2, 4.
Vol. 6 Nos. 1–2, 1953.
2) Mineral Resources of Australia Summary Report on Zirconium.

3. Belgium

Bulletin de la Société Royale de Botanique de Belgique,
Tome LXXXV, Fasc. 2.
Tome XXXVI, Fasc.1.

4. British West Indies

1) Social and Economic Studies,
Vol. 1, Nos. 1–2, 4.
Vol. 2, Nos. 1–3, 1953.
2) Tropical Agriculture,
Vol. 30, Nos. 1–9, 1953.

5. Canada

1) Proceedings of the Royal Canadian Institute,
Vol. 27, Series III, A. session 1951–52.
2) Transactions of the Royal Canadian Institute,
Vol. 29, No. 61, pt. 2, Oct. 1952.

6. England

1) Endeavour. Vol. 12 Nos. 45–48, 1953.
2) Report of the Rothamsted Experimental Station, 1952.
3) Reprints of the Library, Rothamsted Experimental Station, Harpenden, Herts, England.

(1) Potter (C.) An improved laboratory apparatus for applying direct sprays and surface films, with data on the electrostatic charge on atomized spray fluids. Ann. appl. Biol. 39 (1952), 1.

(2) Mann (H.H.) and Barnes (T.W.). The behaviour of nitrogenous manures in the soil. I. The loss of manurial nitrogen. J. agric. Sci. 41 (1951), 309.

(3) Dyke (G. V.) and Simpson (E. P.). A collaborative investigation into methods of chemical analysis of ground pyrethrum flowers, I. Description and results of investigation. Appl. Statist. 1 (1952), 95.

(4) Boyd (D.A.). The effect of seed-rate on yield of cereals. Emp. J. exp. Agri. 20 (1952), 115.

(5) Lord (K. A.), Ward (J.), Cornelius (J.A.) and Jarvis (M. W.). Chromatographic separation of the pyrethrins. J. Sci. Fd. Agric., 3 (1952), 419.

(6) Talibudeen (O.). The technique of differential thermal analysis (DTA). J. Soil Sci. 3 (1952), 251.

(7) Crowther (E. M.). American fertiliser practice and problems. Proc. Fertil. Soc. 17 (1952).

(8) Church (B.M.). Recent trends in fertilizer practice in England and Wales. I. The national position. Emp. J. exp. Agric. 20 (1952), 249.

(9) Penman (H.L.). Experiments on irrigation of sugar beet. J. agric. Sci. 42 (1952), 286.

(10) Tracey (M.V.). The determination of glucosamine by alkaline decomposition. Biochem. J. 52 (1952), 265.

(11) Crowther (E.M.) and Walker (T.W.). The relative values of alternative liming materials. J. Minist. Agric. 59 (1952), 251.

(12) Kleczkowski (J.) and Kleczkowski (A.) Effect of specific polysaccharides from the host bacteria and of ribonuclease on the multiplication of rhizobium phages. J. gen. Microbiol. 7 (1952), 340.

(13) Bremner (J.M.). The nature of soil-nitrogen complexes. J. Sci. Fd. Agric. 3 (1952), 497.

(14) Butler (C.G.) and Free (J.B.). The behaviour of worker honeybees at the hive entrance. Behaviour 4 (1952), 262.

(15) Church (B.M.). Recent trends in fertilizer practice in England and Wales. II. The use of fertilizers on cereals, root crops, and grassland. Emp. J. exp. Agric. 20 (1952), 257.

(16) Patterson (H. D.). The analysis of the results of a rotation experiment on the use of straw and fertilizers, J. agric. Sci. 43 (1953), 77.

(17) Boyd (D.A.) and Ellison (W.). Possibilities of marginal land reclamation: some results of a survey in England and Wales. J.R. agric. Soc. 113 (1952). 26.

(18) Ogg (Sir W.G.). Modern developments in soil science. Fernhurst Lecture 3, R. Soc. Arts, 1952.

(19) Meikle john (J.). Iron and the nitrifying bacteria. J. gen. Microbiol. 8. (1953), 58.

4) Proceedings of the Royal Society, V. 215, No. 1123, 1952.

5) University of Cambridge, School of Agriculture Memoirs, Review Series No. 7.

(ยังมีต่อ)

★ ★ ★

งบประมาณที่กรมวิทยาศาสตร์ได้รับอนุญาตในปี พ.ศ. ๒๔๙๗ คือ

รายรับ

ค่าธรรมเนียมตรวจและแยกธาตุ	๑๐๐,๐๐๐ บาท

รายจ่าย

ก. ประเภทเงินเดือน	๒๗๙,๔๘๐ บาท
ข. ประเภทค่าใช้สอย	๓๑๑,๒๘๖ บาท
ค. ประเภทการจร	๑,๐๗๔,๗๙๔ บาท
รวม	๑,๖๖๕,๕๖๐ บาท
รายจ่ายวิสามัญ (ลงทุน)	๔,๘๕๐,๐๐๐ บาท

★ ★ ★

เรื่องที่น่าสนใจรวบรวมจากผลของการวิเคราะห์และวิจัย

การวิเคราะห์และวิจัยที่น่าสนใจในระยะเดือนมกราคม ถึง มีนาคม ๒๔๙๗ คือ

การวิเคราะห์น้ำอัดลม ซึ่งมีจำหน่ายในท้องตลาดทั่วไปได้วิเคราะห์รวมทั้งสิ้น ๓๓ ชนิด ปรากฏว่าไม่มีคุณภาพตามมาตรฐานในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕ ออกตาม พ.ร.บ. ควบคุมคุณภาพอาหาร พ.ศ. ๒๔๘๔ รวม ๑๔ ชนิด หรือประมาณ ๑๐๐ ละ ๔๒ ซึ่งเป็นจำนวนที่สูงมาก ในระยะก่อนหน้านี้ขึ้นไป น้ำอัดลมที่ไม่มีคุณภาพตามมาตรฐาน ปรากฏว่าใช้ยากันเสียที่ต้องห้าม หรือใช้ยากันเสียที่ไม่ต้องห้าม แต่มีปริมาณเกินกว่าที่อนุญาตให้ใช้ได้ กับใช้สัคคารีนให้รสหวานแทนน้ำตาล ในระยะนี้ ผู้ผลิตส่วนมากได้ใช้ยากันเสียถูกต้องแล้ว แต่ยังใช้สัคคารีนอยู่อีก ซึ่งกรมวิทยาศาสตร์ ก็ได้รายงานให้กระทรวงสาธารณสุขทราบ เพื่อดำเนินการตามกฎหมายต่อไปแล้ว ขณะนี้กระทรวงอุตสาหกรรมกำลังพิจารณาในแง่การประกอบการอุตสาหกรรม กล่าวคือ ถ้าโรงงานใดยังพยายามทำผิดกฎหมายอยู่ เมื่อได้ตักเตือนและชี้แจงให้ทราบแล้ว ยังไม่ปฏิบัติตาม ก็จะได้ปิดโรงงานทั้งหมดหรือแต่เพียงบางส่วนไว้ชั่วคราว จนกว่าโรงงานนั้นจะปฏิบัติการให้ถูกต้อง ทั้งนี้จะต้องมีการแก้ไข พ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. ๒๔๘๒ เพื่อให้กระทรวงอุตสาหกรรมมีอำนาจดังกล่าวได้ ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมความปลอดภัยของประชาชนยิ่งขึ้น

การวิจัยที่น่าสนใจ ซึ่งกำลังทำอยู่ คือ เรื่อง *วิตามิน บี. ในข้าวพันธุ์ต่าง ๆ การทำน้ำปลาโดยวิธีเร็วจากปลาและถั่ว การทำพิมเสนจากน้ำมันสน การทำอาหารจากปลาป่น การทำน้ำผลไม้ชนิดต่าง ๆ ตามฤดูกาล และการทดลองหมักส่าสุราโดยใช้ปลายข้าวแทนตัวข้าว ซึ่งโรงงานสุรากำลังใช้อยู่ในเวลานี้* การวิจัยที่เสร็จไปแล้ว คือ เรื่อง *การป้องกันไม้ไผ่ไม่ให้ตัวแมลงทำลาย*

โดยเฉพาะเรื่อง *การทำน้ำผลไม้ และการถนอมอาหารบางอย่างนั้น* ได้เป็นที่สนใจกันมาก สโมสรสำนักวัฒนธรรมฝ่ายหญิง สภาวัฒนธรรมแห่งชาติได้เชิญไปบรรยายและแสดงการทำที่สโมสร เมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๗ และต่อมา สโมสรส่งเสริมวัฒนธรรมฝ่ายหญิงจังหวัดสมุทรสงคราม ก็ได้เชิญให้ไปบรรยายและแสดงให้ดูเช่นเดียวกัน เมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๔๙๗

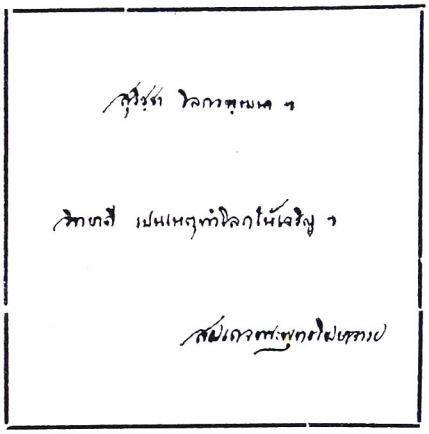

น้ำมันรถยนต์จากยางพารา ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ ได้มีผู้คิดทำน้ำมันรถยนต์ได้จากยางพาราโดยการกลั่น แต่น้ำมันนี้เก็บไว้นานจะมียางเหนียวเกิดขึ้น ทำให้เครื่องยนต์ขัดข้องได้ ยางเหนียวที่เกิดขึ้นเป็นไปตามธรรมชาติของน้ำมันที่กลั่นจากยางพารา เนื่องด้วยสารเคมีที่ประกอบเป็นน้ำมันนั้น ยังไม่อิ่มตัว รวมกันเข้ากลายเป็นยางเหนียวทำให้เกิดความหนืดต่อลูกสูบ และแหวนสปริงภายในเครื่องยนต์ จึงมีคุณสมบัติไม่ดีพอที่จะใช้เป็นน้ำมันรถยนต์ได้

กรมวิทยาศาสตร์ได้ทำการวิจัยเพื่อกำจัดการรวมตัวเป็นยางเหนียวของน้ำมันกลั่นได้จากยางพารา การวิจัยเกือบจะเสร็จเรียบร้อยบริบูรณ์แล้ว ผลปรากฏว่าถ้าทำน้ำมันให้อิ่มตัวโดยเติมไฮโดรเจนภายใต้ความดันและอุณหภูมิสูงแล้วนำมากลั่นแยก จะได้น้ำมันรถยนต์ (Motor gasoline) ประมาณ ๓๕ % ส่วนที่เหลือ ใช้เป็นน้ำมันดีเซลชนิดดีสำหรับเครื่องยนต์ดีเซลได้

น้ำมันรถยนต์ที่ได้มาโดยวิธีนี้ มีคุณสมบัติเข้ามาตรฐานของน้ำมันรถยนต์ต่างประเทศ และกรม

วิทยาศาสตร์ได้ทดลองกับเครื่องยนต์แล้ว ปรากฏว่าสามารถใช้เดินเครื่องยนต์ได้ดี น้ำมันที่ได้นี้มีลักษณะคล้ายน้ำมันเบนซินหลายอย่างคือ ใส ปราศจากสี (น้ำมันเบนซินในท้องตลาดนิยมใช้สีเจือปน จึงมีสีเฉพาะของแต่ละบริษัท ถ้าไม่เจือสีก็จะปราศจากสีเช่นเดียวกัน) เก็บไว้ได้นานโดยไม่เกิดยางเหนียว

การวิจัยเรื่องนี้ยังมีปัญหาอีกเล็กน้อยจะได้ดำเนินการทดลองต่อไป ซึ่งคงจะเสร็จเรียบร้อยลงได้ภายในเวลาไม่ช้า

ในด้านการเผยแพร่ความรู้นั้น นอกจากจะได้เขียนบทความไปลงในวารสารวิทยาศาสตร์ของสมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย ฯ และวารสารอุตสาหกรรมของกระทรวงอุตสาหกรรมแล้ว กระทรวงศึกษาธิการยังได้เชิญให้ไปบรรยายเรื่องวิทยาศาสตร์ชีวภาพทางสถานีวิทยุศึกษาอีกด้วย เดือนละครั้ง ตั้งแต่เดือนมกราคม ๒๔๙๗ เป็นต้นไป.

★ ★ ★

ข่าวการศึกษาของสถานศึกษาเคมีปฏิบัติ

กองการศึกษาเคมีปฏิบัติ ขยายหลักสูตรการศึกษาของสถานศึกษาเคมีปฏิบัติ เป็น ๓ ปี

★

เดิมสถานศึกษาเคมีปฏิบัติ จัดการอบรมนักศึกษา มีหลักสูตร ๒ ปี โดยรับผู้ที่สำเร็จประโยคเตรียมอุดมศึกษาแผนกวิทยาศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการหรือเทียบเท่า เมื่อสำเร็จแล้ว มีสิทธิได้รับการคัดเลือก หรือสอบคัดเลือกบรรจุเข้ารับราชการ อัตราเงินเดือนเดือนละ ๗๐ บาท บัดนี้ได้ขยายหลักสูตรการศึกษาออกเป็น ๓ ปี เมื่อสำเร็จแล้วมีวิทยฐานะเทียบเท่าอนุปริญญา มีสิทธิได้รับการคัดเลือก หรือสอบคัดเลือกบรรจุเข้ารับราชการ เป็นนักวิทยาศาสตร์ตรี เงินเดือนเดือนละ ๙๐ บาท

วิชาที่ต้องศึกษา คือ

ปีที่ ๑

1. General and Inorganic Chemistry
2. Qualitative Chemical Analysis
3. Physics
4. ภาษาอังกฤษ

ปีที่ ๒

1. Organic Chemistry
2. Qualitative Chemical Analysis
3. Food Chemistry
4. Physical Chemistry
5. ภาษาอังกฤษ

ปีที่ ๓

1. Advanced Analytical Chemistry
2. Applied Organic Chemistry
3. Industrial Chemistry
4. ภาษาอังกฤษ
5. วัฒนธรรม หน้าที่พลเมืองและศีลธรรม
6. วิชาการห้องสมุด
7. ความรู้ทั่วไป

★ ★ ★

ผลการปฏิบัติงานของกรมวิทยาศาสตร์ ระหว่างกุมภาพันธ์ – เมษายน ๒๔๙๗

กรมวิทยาศาสตร์ กระทรวงอุตสาหกรรม มีหน้าที่ปฏิบัติการวิเคราะห์สิ่งของต่าง ๆ ให้แก่ทางราชการและพ่อค้าประชาชน ทำการวิจัยเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและการอุตสาหกรรม ให้คำปรึกษาและแนะนำเกี่ยวกับเรื่องวิทยาศาสตร์ ตามคำขอร้องของส่วนราชการและประชาชน และวิเคราะห์สินค้าที่ผลิตในประเทศเพื่อรับรองคุณภาพ

ในระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ ถึงเมษายน ศกนี้ กรมวิทยาศาสตร์ ได้วิเคราะห์สิ่งของให้แก่ส่วนราชการ องค์การ และพ่อค้าประชาชน แยกเป็นจำนวนรายและจำนวนรายการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้ :–

	กุมภาพันธ์	*มีนาคม*	*เมษายน*
ส่วนราชการ องค์การ			
จำนวนราย	๑๔๑	๕๐๐	๑๘๑
คิดเป็นจำนวนรายการวิเคราะห์	๖๗๙	๒,๐๕๗	๖๖๔
พ่อค้าประชาชน			
จำนวนราย	๗	๖	๒๕
คิดเป็นจำนวนรายการวิเคราะห์	๖๖	๖๘	๑๑๙
รวมทั้งสิ้น			
จำนวนราย	๑๔๘	๕๐๖	๒๐๖
คิดเป็นจำนวนรายการวิเคราะห์	๗๖๓	๒,๑๒๕	๗๘๓

การส่งเรื่องไปลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ในพ.ศ. ๒๔๙๗

กรมวิทยาศาสตร ได้ส่งเรื่องต่าง ๆ ซึ่งข้าราชการกรมวิทยาศาสตร์เป็นผู้เขียนไปเพื่อลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์อุตสาหกร ของกระทรวงอุตสาหกรรม และวารสารวิทยาศาสตร์ของสมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย ฯ ดังต่อไปนี้ :–

๑. "ประเทศไทยควรมีอุตสาหกรรมหรือไม่" โดย ดร. จ่าง รัตนะรัต อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์

๒. "กากเมล็ดคำฝอยเป็นอาหารโปรตีนสำหรับไก่ที่กำลังไข่" โดย นางวิรดา ดิษยมณฑล กองวิทยาศาสตร์ชีวภาพ

การใช้สถานที่ของกรมวิทยาศาสตร์สำหรับการบรรยายและอบรม

๑. กระทรวงอุตสาหกรรมได้จัดให้มีการบรรยาย ณ ห้องประชุมของกรมวิทยาศาสตร์ เป็นประจำเดือน ๆ ละ ๒ ครั้ง ในวันศุกร์สัปดาห์ที่ ๒ และ ๔ ของเดือนโดยให้ข้าราชการในส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นผู้บรรยาย การบรรยายเริ่มต้นเมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ศกนี้ โดยปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นผู้บรรยาย

๒. สภาเศรษฐกิจแห่งชาติ ได้ขอใช้ห้องประชุมกรมวิทยาศาสตร์ เป็นที่อบรมผู้ที่จะเป็นพนักงานเดินสำรวจการอุตสาหกรรมธุรกิจ, สภาวะประชากรและรายได้รายจ่ายของครอบครัว มีผู้เข้าอบรม ๒๕๐ คน การอบรมเริ่มต้นเมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๗ ใช้เวลาอบรมประมาณ ๓ เดือน

การปฏิบัติงานต่าง ๆ ของข้าราชการ

นายยศ บุนนาค หัวหน้ากองการวิจัย และนายมนูญ ประชัญคดี นักวิทยาศาสตร์เอก กองการวิจัย เป็นกรรมการในคณะกรรมการดำเนินการก่อสร้างโรงงานเครื่องเคลือบดินเผา ซึ่งนายยศ บุนนาค เป็นประธาน และมีข้าราชการกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมอีก ๓ คน เป็นกรรมการ โดยคำสั่งกระทรวงอุตสาหกรรมลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๔๙๗ คณะกรรมการชุดนี้ นายนิมิต วรพันธุ์ นักวิทยาศาสตร์ตรี กองการวิจัย เป็นเลขานุการ

★

นายยศ บุนนาค หัวหน้ากองการวิจัย เป็นกรรมการในคณะกรรมการพิจารณาควบคุมคุณภาพอาหาร ตามที่กระทรวงสาธารณสุขเสนอ และคณะรัฐมนตรีได้ลงมติอนุมัติเมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๔๙๗

★

กรมวิทยาศาสตร์ ได้จัดให้มีการอบรมข้าราชการโดยอธิบดีกรมวิทยาศาสตร์เป็นผู้อบรม เมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๔๙๗ มีข้าราชการ พนักงาน เข้าฟังการอบรม ๑๕๐ คน

★

อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์ ได้นำเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารวิเทศกิจไปดูกิจการโรงงานกระดาษไทย จังหวัดกาญจนบุรี เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๗

★

กระทรวงอุตสาหกรรมได้แต่งตั้งให้นายปุ่ย โรจนะบุรานนท์ หัวหน้ากองวิทยาศาสตร์ชีวภาพ เป็นประธานกรรมการพิจารณาการใช้ปลายข้าวทำการหมักส่าต้มกลั่นสุราเมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๗

★

เจ้าหน้าที่กองวิทยาศาสตร์ชีวภาพได้ไปบรรยายและแสดงเรื่องการถนอมอาหารบางอย่าง ณ สโมสรวัฒนธรรมฝ่ายหญิง สภาวัฒนธรรมแห่งชาติ ตามคำเชิญของสโมสรนั้น เมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๗ และได้เดินทางไปบรรยายและแสดงเรื่องเดียวกันที่จังหวัดสมุทรสงคราม ตามคำเชิญของสโมสรส่งเสริมวัฒนธรรมฝ่ายหญิง จังหวัดสมุทรสงคราม กับได้แจกเอกสารเกี่ยวกับเรื่องนี้ให้แก่ผู้ที่เข้าประชุมด้วย เมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๔๙๗

★

นางสกุนตลา โพธิประสาท และนางระเบียบ ประชัญคดี นักวิทยาศาสตร์โท กองการวิจัย ซึ่งได้รับทุนจากองค์การบริหารวิเทศกิจให้ไปศึกษาและฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้เครื่องอุปกรณ์ต่าง ๆ ของโรงงานสกัดน้ำมันรำข้าว ณ สหรัฐอเมริกา มีกำหนด ๑ ปี ได้ออกเดินทางจากท่าอากาศยานดอนเมือง เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๔๙๗

★

นายบรรพต สุทธิคำ นักวิทยาศาสตร์เอก กองเคมี นายอมร ประชัญคดี นักวิทยาศาสตร์โท กองฟิสิกส์และวิศวกรรม เป็นกรรมการเปิดซองประมูลประกวดราคาจ้างเหมาถมดินบริเวณที่จะสร้างโรงงานเครื่องเคลือบดินเผา ตำบลบ้านกล้วย อำเภอพระโขนง จังหวัดพระนคร คณะกรรมการชุดนี้ นายบรรพต สุทธิคำ เป็นประธานและมีข้าราชการกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมเป็นกรรมการอีก ๑ คน ตามที่คณะกรรมการดำเนินการก่อสร้างโรงงานเครื่องเคลือบดินเผาเสนอ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมได้อนุมัติ เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๔๙๗

★

ดร. จ่าง รัตนะรัต อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์ เป็นกรรมการในคณะกรรมการป้องกันภัยทางอากาศแห่งราชอาณาจักร ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ ๗ เมษายน ๒๔๙๗

★

นายปุ่ย โรจนะบุรานนท์ หัวหน้ากองวิทยาศาสตร์ชีวภาพ ได้ไปบรรยายเรื่อง "นิติเคมี" เนื่องในงานสัปดาห์แห่งการป้องกันอาชญากรรม ตามคำเชิญของคณะกรรมการป้องกันอาชญากรรม ณ หอประชุมจุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๔๙๗

★

อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์ ได้เดินทางร่วมกับคณะซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นหัวหน้าไปตรวจราชการ ณ หน่วยสำรวจแหล่งแร่เหล็ก บริเวณเขาอีมคลึม กิ่งอำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี เมื่อวันที่ ๒๒—๒๓ เมษายน ๒๔๙๗

★

นายวงศ์ แนวพนิช นักวิทยาศาสตร์โท กองเคมี เป็นกรรมการดำเนินการจัดสร้างเหรียญทองคำเพื่อไถ่ถอนพันธบัตร ตามที่กรมธนารักษ์เชิญมา เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๔๙๗

★

นายปุ่ย โรจนะบุรานนท์ หัวหน้ากองวิทยาศาสตร์ชีวภาพเป็นประธานในคณะกรรมการฝ่ายไทยในการเจรจาเรื่องครั่งและเรื่องมันสำปะหลังกับคณะผู้แทนการค้าเกษตรกรรมอเมริกัน ซึ่งเดินทางเข้ามาติดต่อกับรัฐบาล ตามที่กระทรวงเศรษฐการเชิญมา เริ่มประชุมระหว่างกรรมการฝ่ายไทยทุกคณะที่กระทรวงเศรษฐการ เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๔๙๗ แล้วได้ประชุมเจรจากับผู้แทนการค้าเกษตรกรรมอเมริกันต่อไปในเดือนพฤษภาคม ๒๔๙๗

★

กรมวิทยาศาสตร์ได้รับหนังสือจากท่านผู้หญิงละเอียดพิบูลสงคราม ประธานสำนักวัฒนธรรมฝ่ายหญิง สภาวัฒนธรรมแห่งชาติแจ้งว่า ตามที่กรมวิทยาศาสตร์ได้ทดลองหาวิธีป้องกันไม้ไผ่ไม่ให้ถูกตัวแมลงทำลาย ตามคำขอร้องของสำนักวัฒนธรรมฝ่ายหญิง ในอันที่จะส่งเสริมการใช้ไม้ไผ่เป็นสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ ให้แพร่หลายยิ่งขึ้น และกรมวิทยาศาสตร์ได้รายงานผลการทดลองไปให้สำนักวัฒนธรรมฝ่ายหญิงทราบแล้วนั้น สำนักวัฒนธรรมฝ่ายหญิงได้นำรายงานไปเผยแพร่ให้สมาชิกของสโมสรสำนักวัฒนธรรมฝ่ายหญิงทราบแล้ว นับว่าเป็นประโยชน์สำหรับแม่บ้านเป็นอันมาก วิธีป้องกันไม่ให้ไม้ไผ่ถูกตัวแมลงมาทำลายนี้ กรมวิทยาศาสตร์ได้นำออกเผยแพร่ทางวิทยุกระจายเสียงจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแล้ว ในรายการ **วิทยาศาสตร์สำหรับประชาชน ครั้งที่ ๗** ผู้สนใจจะติดต่อขอคำแนะนำเรื่องนี้ได้จากกรมวิทยาศาสตร์ พญาไท พระนคร

ข้าราชการสังกัดกองทัพเรือมาช่วยราชการกรมวิทยาศาสตร์

กรมวิทยาศาสตร์ ได้ขอยืมตัว น.อ. สมพันธุ์ บุนนาค ร.น. จากกองทัพเรือมาช่วยราชการกรมวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับการดำเนินการจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ เช่น โรงงานผลิตสารส้ม โรงงานเครื่องเคลือบดินเผา โรงงานอุตสาหกรรมเคมี เป็นต้น เป็นระยะเวลาประมาณ ๖ เดือน เริ่มมาปฏิบัติราชการที่กรมวิทยาศาสตร์เมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๔๙๗

ผู้เชี่ยวชาญฝ่ายวิทยาศาสตร์แห่งองค์การศึกษา ฯ สหประชาชาติเดินทางกลับ

เซอร์ชาลส์ จี. ดาร์วิน ผู้เชี่ยวชาญฝ่ายวิทยาศาสตร์ ซึ่งองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ส่งมาเพื่อสำรวจภาวะทั่วไปทางวิทยาศาสตร์ เพื่อหาทางช่วยเหลือประเทศไทยในด้านวิทยาศาสตร์ ตามข้อเสนอของคณะกรรมการฝ่ายวิทยาศาสตร์แห่งองค์การศึกษา ฯ สหประชาชาติ หลังจากที่ได้เดินทางมาถึงกรุงเทพ ฯ เมื่อวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๔๙๗ และปฏิบัติงานมีกำหนด ๔ เดือนแล้ว ได้เดินทางกลับประเทศอังกฤษ เมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๗

วิทยาศาสตร์สำหรับประชาชน

ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงเมษายน ศกนี้ กรมวิทยาศาสตร์และสมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้จัดให้มีการบรรยายทางวิทยุกระจายเสียง ณ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เรื่อง **วิทยาศาสตร์สำหรับประชาชน** รวม ๓ ครั้ง คือ:—

ครั้งที่ ๕: เรื่อง *ประโยชน์ของน้ำผึ้งต่อร่างกาย* และเรื่อง *ไฟฟ้าที่เกิดจากการเสียดสี* เมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๗

ครั้งที่ ๖: เรื่อง *ประโยชน์ของสาหร่ายทะเล* และเรื่อง *การทำเกลือโต๊ะจากเกลือธรรมดา* เมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๔๙๗

ครั้งที่ ๗: เรื่อง *น้ำหอม* และเรื่อง *การป้องกันไม้ไผ่ไม่ให้ตัวแมลงทำลาย* เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๔๙๗

โดยที่กรมวิทยาศาสตร์มีความประสงค์จะอำนวยบริการทางวิทยาศาสตร์ให้แก่ส่วนราชการต่าง ๆ ตลอดจนพ่อค้าประชาชน เท่าที่จะสามารถทำได้ ฉะนั้นถ้าส่วนราชการใดหรือพ่อค้าประชาชนรายใดประสงค์จะได้รับบริการดังกล่าวนี้ ก็ขอได้โปรดติดต่อกับกรมวิทยาศาสตร์ได้เสมอ กรมวิทยาศาสตร์พร้อมที่จะอำนวยความสะดวกให้ทุกประการ.

★ ★ ★

บุคคลภายในกรม

การบรรจุเข้ารับราชการ การเลื่อนชั้น ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๔๙๗

บรรจุข้าราชการ

๑. นางสาววันทนีย์ สาตราคม ข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นจัตวา พนักงานวิทยาศาสตร์จัตวา กองการวิจัย สอบคัดเลือกได้ ได้รับการบรรจุเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นตรี รับเงินเดือนอันดับ ๑ ขั้น ๙๐ บาท ดำรงตำแหน่งพนักงานวิทยาศาสตร์ตรี ในกองเดิม ตั้งแต่วันที่ ๑๔ มกราคม ๒๔๙๗

๒. นางสาวสุนันท์ ศุภสิทธิ์ ข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นจัตวา พนักงานวิทยาศาสตร์จัตวา แผนกโภชนาการและเครื่องดื่ม กองวิทยาศาสตร์ชีวภาพ สอบคัดเลือกได้ ได้รับการบรรจุเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นตรี รับเงินเดือนอันดับ ๑ ขั้น ๙๐ บาท ดำรงตำแหน่งพนักงานวิทยาศาสตร์ตรี แผนกผึ้น กองเคมี ตั้งแต่วันที่ ๑๔ มกราคม ๒๔๙๗

๓. นายอารีย์ วงศ์บุญมี สอบคัดเลือกได้ ได้รับการบรรจุเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นตรี รับเงินเดือนอันดับ ๑ ขั้น ๙๐ บาท ดำรงตำแหน่งพนักงานวิทยาศาสตร์ตรี แผนกนิติเคมี กองเคมี ตั้งแต่วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๔๙๗

เลื่อนชั้นข้าราชการ

นายจง บุนนาค ข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นตรี นักวิทยาศาสตร์ตรี แผนกโลหะ กองเคมี ได้เลื่อนเป็นข้าราชการชั้นโท ดำรงตำแหน่งนักวิทยาศาสตร์โท แผนกฟิสิกส์ กองฟิสิกส์และวิศวกรรม ตั้งแต่วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๗

★ ★ ★

พิมพ์ที่โรงพิมพ์การรถไฟ ฯ ถนนรองเมือง ซอย ๒ พระนคร นายหม่น สุวรรณสินธุ์ ผู้พิมพ์โฆษณา ๒๙ มิ.ย. ๙๗